

Літаратура і мастацтва

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАУ БССР

№ 42 (1679)

Пятніца, 25 мая 1962 года

Цана 4 кап.

У гэтым нумары

ПРАЦЯГ РАЗМОВЫ АБ ТЭАТРАЛЬНЫМ МАСТАЦТВЕ
МАЛАДЫ СПЕЦЫЯЛІСТ ПРЫЯЗДЖАЕ ў КАЛГАС
ГРАМАДСКІ АДЗЕЛ КУЛЬТУРЫ ДЗЕЙНІЧАЕ
НА ТАТКІ АБ НОВЫХ КНІГАХ
УНІВЕРСІТАМ КУЛЬТУРЫ—БОЛЬШ УВАГІ
У НАШЫХ ЗАРУБЕЖНЫХ СЯБРОЎ

НАШ МІРНЫ АТАМ

Беларускі атамны рэактар... Да такога мы яшчэ не прывыклі. Не паспелі прывыкнуць. Бо толькі тры дні назваў навуковым жыццё рэспублікі адбылася гэтая вялікая і змяняльная падзея — адкрыццё першага ў Беларусі даследчага ядзернага рэактара. Вучоныя Беларусі атрымалі добра абсталяваную базу для даследаванняў, якія маюць важнае значэнне для развіцця фізікі, энергетыкі, медыцыны, біялогіі, сельскай гаспадаркі. Створаны ўсе ўмовы для правядзення шырокага кола навуковых эксперыментаў, якія дазваляюць выкарыстоўваць у рэспубліцы атамную энергію ў мірных мэтах.

У мірных мэтах... Імяна пра гэты напрамак будучай дзейнасці рэактара гаварылі ўдзельнікі мітынгу, прысвечанага яго адкрыццю. На мітынг прысутнічалі кіраўнікі партыі і ўрада рэспублікі, вучоныя, кіруючыя работнікі партыйных органаў, міністэрстваў і ведамстваў, прадстаўнікі творчай інтэлігенцыі сталіцы, будаўнікі рэактара, госці з Масквы, Украіны, Літвы, Латвіі.

— Нахай наш мірны атам, — сказаў на мітынг прэзідэнт Акадэміі навук БССР В. Ф. Купрэвіч, — служыць справе тэхнічнага прагрэсу краіны, справе хутэйшага стварэння матэрыяльна-тэхнічнай базы камуністычнага грамадства, якое ўсталявае на зямлі Мір, Брацтва, Працу і Шчасце ўсіх народаў.

Кукуруза — гэта мяса, кукуруза — гэта сала! А таму больш кукурузы — сіласу, пачатку, зерні! Па 600 цэнтнераў зьявілася масы з пачаткамі з мюнага гектара абвяславае сабраць сілета знатны беларускі кукурузавад, дэпутат Вярхоўнага Савета СССР Цярэціў Радчанка і прычым са ўсіх 210 гектараў, якія ён ужо засеяў гэтай цудоўнай кукурузай. Фота С. АНАНКІ.

Працягваем размову аб тэатральным мастацтве.

Сёння мы змяшчам артыкул Ул. Няфёда.

У наступных нумарах будуць апублікаваны матэрыялы аб сумесным пасяджэнні мастацкага савета Міністэрства культуры БССР, прэзідыума праўлення Саюза пісьменнікаў БССР, прэзідыума Беларускага тэатральнага аб'яднання, а таксама заключны артыкул, які падагуліць нашу размову аб тэатральным мастацтве.

АДНО з галоўных і заўсёды актуальных пытанняў, якія ўзнікаюць у ходзе нашай размовы аб тэатры, — гэта пытанне аб становачым героі.

Якім павінен быць гэты герой? Ці бездарковым ва ўсіх адносінах чалавекам, які павінен усё ведаць, усё ўмець і паводзіць сябе так, каб каму-небудзь не здалася, што ён у нечым сумняваецца? Або ён павінен быць чалавекам складаным і, магчыма, супярэчлівым, але разам з тым вельмі простым, бліжнім і зразумелым гледачу?

Сей-той мяркую, што «складанасць» і «супярэчнасць» характары уявляюць не ўласцівыя савецкім людзям, бо гэта, маўляў, ясна і цаласяна натуральна. Бясспрэчна, ідэяны пазіцыя савецкага чалавека яго асноўныя маральныя прынцыпы — ясныя і несупярэчлівыя. Але было б няправільна лічыць, што асоба развіта і фарміруецца незалежна ад мінства жыццёвых супярэчнасцей. А гэта значыць, што характары герояў будуць праяўляцца і пераканаўчымі толькі ў тым выпадку, калі драматург увабодзіць у іх гэты рэальны працэс.

Правобразы сцэнічных герояў заўсёды патрэбна шукаць у жыцці. І калі мы хочам правядзе паказачы, як расце характар чалавека, трэба паказаць, як чалавек пераадоўвае перашкоды на шляху да намечанай мэты.

Драматургія і тэатр ведаюць нямаля і такіх герояў, якія ўжо ў самым пачатку пэсы выглядаюць сфарміраванымі, гатовымі для ажыццяўлення вялікіх спраў. Часцей за ўсё такія героі з'яўляюцца ў рамантычных творах. Яны, безумоўна, маюць вялікае выхавальнае значэнне. Але, на мой погляд, найбольш моцна дзейнічаюць на гледача героі, якія, літаральна на вачах пераадоўваючы перашкоды (нярэдка і ў саміх сабе), праявляюць працэс фарміравання характара. Менавіта гэтымі якасцямі вылучаюцца лепшыя вобразы савецкай драматургіі: Эдзіт, Медэя, Федра, Гамлет і Гордысія героі, а ў савецкім рэпертуары — Любоў Ярэна, Барсенеў, Варшнін, Забелін, Федар Галанаў і шмат іншых.

Мы іншы раз вельмі прастаіліся, прымітываўна разумеюць выхавальную ролю тэатра. Калі герой спяткае на нейкі момант завагуся, зрабіў што-небудзь няправільнае за пункту погляду нашай маралі або нават праста няўдала пажартаваў, мы ўжо баімся, каб гэты герой не абвяслава на гледачу, каб яму не захачэлася паўтарыць тое ж самае. Але гэтага баіцца не трэба. Выхавальны ўплыў тэатра — складаны працэс і нельга яго зводзіць да лаваго ўздзеяння.

Далучыўшы гледачу паказалі на сцэне, як нерашучы жаніх, што прыходзіць сватацца да нявесты, раптам уцёк праз акно. (Пагодзімся, што гэты ўчынак далёка не ўзорны). Але хіба прысутныя ў зале жаніх абавязкова возмуць за яго прыклад? Наўрад ці гогольскае п'еса «Жаніцца» мела такое фатальнае ўздзеянне на жаніхоў! Між тым, многія нашы драматургі і работнікі тэатра маюць прывесці нямаля прыклады, калі менавіта няправільнае ўяўленне аб выхавальным уздзеянні тэатра на гледача вымушала іх (сваядома ці мільволі) замест жывых характараў ствараць на сцэне нейкія схемы. Асабліва паказальныя ў гэтым

ГЕРОЙ І ЧАС

Ул. НЯФЭД

сэнсе творы, напісаныя і пастаўленыя ў першыя культуры асобы. Усё гэта, я паўтарю, гаворыць аб тым, што выхавальнае ўздзеянне тэатра — складаны працэс, і не варта прывісваць п'есе або выказаным у ёй думкамі таго ці іншага персанажа магчыму сілу. А менавіта тае кожнае няправільнае разуменне і прыводзіць да ўзнікнення п'ес-агітак, дзе што ні фраза, што ні лозунг. Спраўданае мастацтва ўздзейнічае на гледача апаэрадкавана, перш за ўсё ўплываючы на яго пачуццё, а праз іх і на розум. Твор, які не закранае чалавечых пачуццяў, знаходзіцца за межамі мастацтва.

Былае і так. На сцэне дзейнічае амаля ідэальны герой, а гледач застаецца раўнадушна да яго. А другі герой і не вызначаецца асаблівымі якасцямі, але больш мацней за першага ўздзейнічае на гледача. Вельмі важна, каб герой быў простым (але не праставатам!), настолькі блізка гледачу па духу, па думках, па справах, што таму здавалася б, што і ён такі ж або, ва ўсіхым выпадку, можа быць такім. Герой не павінен быць недасягальным для гледача, тады і выхавальнае сіла яго ўздзеяння будзе большай.

Мне прыгадваецца выдатнае апавяданне В. Верасева «Спаборніца». Да мастацкіх паспяхаў, хто з іх лепш пакаме прыгаворыць жанчыны. Адна з іх паехаў у доўгае падарожжа, абышоў амаляе вясце і нерашучы сустрэў дзючыню незвычайнай прыгожасці, якую і намаловаў на сваёй карчэце. А другі мастак нікуды не хадзіў і напісаў партрэт сваёй маладой жанкі, якая не вылучалася асабліва прыгожасцю, але была прывабная, проста, чалавечая. І вась па звычайна горада, дзе жылі гэты мастакі, абвяслава карціны былі выставлены на суд людзей.

Людзі, убачыўшы партрэт незвычайнай прыгожасці, былі здзіўлены. А калі яны адрывалі свой погляд ад партрэта і глядзелі па баках, дык адчувалі сябе так, як быццам глянулі на сонца: усё вакол здавалася ім чымсьці і невыразна. Гэты партрэт выклікаў у іх малітоўнае змаўчванне і шчаслівы, неутрацішы смутак. «Дзяўчына і жанчыны, — як піша аўтар, — сарамліва адварочваліся ў бок, а юнакі і мужчыны глядзелі на Філіякавачаную, пераносілі погляд на сваіх каханых і пыталіся ў сабе: што ж падаблася ім у гэтых няясных члах і звычайных тварах, у гэтых вачах, цяжкіх, як закураны літар?» Нават старога паганятага малаў, які паглядзеў на сваю старую, аханіў смутак, яму стала прашна: з кім ён правеш сваё жыццё, шэрае жыццё. Але вась перад позіркамі гледачоў з'явіўся партрэт другога мастака. Гоман здзіўлення і абурэння прайшоў па плячох: людзі ўбачылі знаёмы ім усю самую Зорку, якая кожную раніцу вяртаецца з базара, неўсцых у кошыку паўдзятка кефалю, пучкі часнаку і пятрушкі. Што гэта ўдурчалася мастаку? Ці

не здэкеуеца ён з людзей? Пачуўся свіст і шыкненне. Нехта закрычаў: «Каменныя яго!» Але вась шум пачаў пакрысе сціхаць. Людзі глядзелі на Зорку, а Зорка глядзела на іх. Адна юнак здзіўлена паціснуў плячымі і сказаў суседу: «А ведаеш, я да гэтага часу не заўважваў, што Зорка такая цудоўная...». А Зорка глядзела на людзей і ўсю яе нібы асвятляла вялікая, зямная чалавечая радасць. Людзі маўчалі і глядзелі. Яны забліліся, што гэта тая самая Зорка, якая носіць у кошыку рыбку і пучкі часнаку. Радаснае, цёплае святло лілося ад карціны і асвятляла усё навакол. Прыгадаліся кожнаму лепшыя хвіліны яго каханьня... Праўдана твар старога паганятага, зірнуў ён на сваю старую, усміхнуўся і штурхануў яе локцем у лусты бок: «А памітаеш, старая... Лі вадапо!» І сарамліва усміхнуўся, зірнуў на яго з азімлага чырволага твару знаёмай, любячы, дэю забытыя вочы, і асвятліў гэты твар вадобілкам таго вечнага святла, што ішоў ад Зоркі.

Спаборніца выйграў мастак, які стварыў вобраз прастай, зямной, а не ідэальнай прыгажосці. Людзям ад яго стала цяплей на сэрцы і жыццё здалося ім лепшым, багачэйшым. Чаму ж партрэт гэтага мастака зрабіў такое ўздзеянне на гледача? Ды таму, што людзі убачылі цудоўнае ў простым, даступным, убачлі ў партрэце крышанку ў сабе.

Вядома, калі мастак хоча стварыць рэальны твор, ён павінен імкнуцца, не адрываючыся ад навакольнай рэчаіснасці, паказваць жыццё ва ўсіх яго складанасцях і шматграннасці, і не ахвараваць жыццёва праяўляючы рысы характара героя, каб дагладзіць «ідэальнай становачасці». Становачы герой — гэта не сінонім ідэальнага, хоць і ідэальны герой ў мастацтве зусім правармерны. Але не прыкладаў нашай рэчаіснасці не цяжка пераканацца, што пад літаратурную катэгорыю «становачы герой» падыходзіць пераважна большасць савецкіх людзей. Гэта перш за ўсё тыя, хто прыносіць штоці добрае, карыснае грамадству, таварышам. І няхай у гэтых людзей ёсць асобныя недахопы, яны ўраджае не маюць рашаючага значэння. Часам здараецца так што пэўныя жыццёвыя акалічнасці могуць прывесці чалавека і да няправільнага ўчынку (гаворка ідзе, безумоўна, не аб учынках, якія прыводзяць сацыяльным ідэалам ці асоўным нормам паводзін савецкіх людзей). Але калі чалавек, зрабіўшы нейкую памылку ў жыцці, знойдзе ў сабе сілы выправіць яе, — хіба яго ўжо нельга ад-

Заканчыце на 2-й стар.

Заканчыце на 3-й стар.

Заканчыце на 2-й стар.

Заканчыце на 2-й стар.

Заканчыце на 2-й стар.

Заканчыце на 2-й стар.

НА ЛЕТНІХ ПЛЯЦОЎКАХ

У лятніх тэатрах і на летніх пляцоўках пачаўся стаўленні рэспублікі і рэальныя цэнтры рэспублікі. Дзімы Дзяржаўныя народны і сімфанічны аркестры далі першыя канцэрты. Народны аркестр выступіў у парку імя Горнага ў Мінску, дзе былі выкананы творы Камініскага, Роніна, Будашына, Лагізе, Міхайлава. У суправаджэнні аркестра выступілі маладыя салісты інструменталісты Ю. Старынін, М. Філістоў, Г. Мандрус, а таксама заслужаны артыст БССР В. Глушакоў і саліст Тэатра оперы і балета В. Ганчарнік. Яны выканалі пэсны савецкіх кампазітараў і рускіх народныя пэсны.

Дзяржаўны сімфанічны аркестр выступіў у гарэсім парку горада Маладзечна. Ён выканаў творы папулярнай музыкі.

У чэрвені сімфанічны і народны аркестры выйдзюць у абласныя гарады і рэальныя цэнтры рэспублікі. Іх выступленні будзе праходзіць у парках Брэста, Віцебска, Магілёва, Гомеля, Мазыра, Бабруйска, Анрама, гэтага канцэрты будзюць даданы на новабудуемых рэспублікі Салігорскім калійным камбінаце, Палацін нафтабудзе, Біроўзаскай і Васілевічскай ДРЭС. Выступленні народнага аркестра абудуцца таксама ў калгасе Беларуска.

Дзяржаўны сімфанічны і народны аркестры выйдзюць у абласныя гарады і рэальныя цэнтры рэспублікі. Іх выступленні будзе праходзіць у парках Брэста, Віцебска, Магілёва, Гомеля, Мазыра, Бабруйска, Анрама, гэтага канцэрты будзюць даданы на новабудуемых рэспублікі Салігорскім калійным камбінаце, Палацін нафтабудзе, Біроўзаскай і Васілевічскай ДРЭС. Выступленні народнага аркестра абудуцца таксама ў калгасе Беларуска.

Дзяржаўны сімфанічны і народны аркестры выйдзюць у абласныя гарады і рэальныя цэнтры рэспублікі. Іх выступленні будзе праходзіць у парках Брэста, Віцебска, Магілёва, Гомеля, Мазыра, Бабруйска, Анрама, гэтага канцэрты будзюць даданы на новабудуемых рэспублікі Салігорскім калійным камбінаце, Палацін нафтабудзе, Біроўзаскай і Васілевічскай ДРЭС. Выступленні народнага аркестра абудуцца таксама ў калгасе Беларуска.

Дзяржаўны сімфанічны і народны аркестры выйдзюць у абласныя гарады і рэальныя цэнтры рэспублікі. Іх выступленні будзе праходзіць у парках Брэста, Віцебска, Магілёва, Гомеля, Мазыра, Бабруйска, Анрама, гэтага канцэрты будзюць даданы на новабудуемых рэспублікі Салігорскім калійным камбінаце, Палацін нафтабудзе, Біроўзаскай і Васілевічскай ДРЭС. Выступленні народнага аркестра абудуцца таксама ў калгасе Беларуска.

Дзяржаўны сімфанічны і народны аркестры выйдзюць у абласныя гарады і рэальныя цэнтры рэспублікі. Іх выступленні будзе праходзіць у парках Брэста, Віцебска, Магілёва, Гомеля, Мазыра, Бабруйска, Анрама, гэтага канцэрты будзюць даданы на новабудуемых рэспублікі Салігорскім калійным камбінаце, Палацін нафтабудзе, Біроўзаскай і Васілевічскай ДРЭС. Выступленні народнага аркестра абудуцца таксама ў калгасе Беларуска.

Дзяржаўны сімфанічны і народны аркестры выйдзюць у абласныя гарады і рэальныя цэнтры рэспублікі. Іх выступленні будзе праходзіць у парках Брэста, Віцебска, Магілёва, Гомеля, Мазыра, Бабруйска, Анрама, гэтага канцэрты будзюць даданы на новабудуемых рэспублікі Салігорскім калійным камбінаце, Палацін нафтабудзе, Біроўзаскай і Васілевічскай ДРЭС. Выступленні народнага аркестра абудуцца таксама ў калгасе Беларуска.

Дзяржаўны сімфанічны і народны аркестры выйдзюць у абласныя гарады і рэальныя цэнтры рэспублікі. Іх выступленні будзе праходзіць у парках Брэста, Віцебска, Магілёва, Гомеля, Мазыра, Бабруйска, Анрама, гэтага канцэрты будзюць даданы на новабудуемых рэспублікі Салігорскім калійным камбінаце, Палацін нафтабудзе, Біроўзаскай і Васілевічскай ДРЭС. Выступленні народнага аркестра абудуцца таксама ў калгасе Беларуска.

Дзяржаўны сімфанічны і народны аркестры выйдзюць у абласныя гарады і рэальныя цэнтры рэспублікі. Іх выступленні будзе праходзіць у парках Брэста, Віцебска, Магілёва, Гомеля, Мазыра, Бабруйска, Анрама, гэтага канцэрты будзюць даданы на новабудуемых рэспублікі Салігорскім калійным камбінаце, Палацін нафтабудзе, Біроўзаскай і Васілевічскай ДРЭС. Выступленні народнага аркестра абудуцца таксама ў калгасе Беларуска.

ПРАВА І АБАВЯЗАК

В. ХЛІМАНАУ

Ці можна ўявіць сабе сучаснага чалавека без інжынераў, тэхнолагаў, канструктараў? Або балінішу без урачоў? Немагчыма. А што больш складанае — тэхналогія вырошчвання льну ці вырабу тканіны з яго? Бадай, можна паставіць паміж гэтымі працамі знак роўнасці. «Тэхналогія» барацьбы з капрызмамі прыроды — не лёгкая справа. Колькі палак ставіць у колы сельскаму прапаўніку прырода! І тут без навукі, без спецыялістаў не абыйсца. І раптам — парадокс. Прыязджаю ў калгас «Чырвоная ніва» Старобінскага раёна, шукаю заагнічкі Валенціну Ярашэвіч. Выслухаўшы мяне, старшыня праўлення таварыш Бань невяк надобра ўсміхаецца:

— Так, была такая ды сплыла. Не прыняла ў нас...

— Як гэта — не прыняла?

— Вельмі проста: разлічылася і паехала. Відць, клімат ёй наш быў проціпакааны. Нічога, жыл без заагнічкі і яшчэ пражывём...

І зноў усміхнуўся, цыпер ужо горда маўляў, не лыкам штыты, самі разбіраемся ў заагнічцы, хоць і інстытутаў не канчалі.

А людзі расказалі іншае, што разлічылася Валенціна не без дапамогі старшні. Высветлілася, не любіць Бань, калі яму хто-небудзь раіць, адразу характар паказвае: «Малако на губах, а падкаваеіць начальству!» Такое чула ад яго і Ярашэвіч, таму што была не з тых, хто бытае чорнае з белым. Бачачы запусценне на фермах, яна не магла заплюшчыць на гэта вочы, нагадваў старшні, што пара, маўляў, прымаць рашучыя меры. Тады Бань прыняў «саламонава» рашэнне... лівідваць пасадку заагнічкі, матывуючы гэта тым, што гаспадарка слабая і яму (клягасу) не пад сілу аплоўваць працу заагнічкі.

А вась яшчэ гісторыя, якая таксама пакуль не мае лагічнага канца. Леанід Паўлоўскі — трактарнік. Ведае, любіць сельскую справу хлопцэ, і актыўніст. Нельга было не заўважыць яго ся-

І як снег на галаву словы: — Хітры ты, хлопцэ! Год папрацаваў і падаваў ужо яму кватэру. Працаваць трэба, а не ныць! А можа ты ўжо лыжы навастрэў?

Каментарыі да падобных гісторый, які кажуць, лішня. Далей усё залежыць ад характара чалавека. Пасля такіх падножжя кіраўнікоў — усезнаек без адукацыі ці бюракратуў лэс сельскіх спецыялістаў пачынае рабіць зігзіг. Канікрэтна, напрыклад, вась такіх.

Рэдакцыя раённай газеты, Дзюўчана-кур'ер клядзе на стол рэдактара свежыя газеты. А хутка са здзіўленнем даведва-

нага інстытута, кандыдат фіналісцкай навук Я. Усінаў. Савецкімі артыстамі праспявалі бойкі і дасціпныя частушкі, многія з якіх быццуюць у калгасе «Рассвет».

У чаквэрты раз маладзёў Саюза кампазітараў БССР таварыш сусцэрмы з савецкімі пагранічнікамі. У гэты дзень выйдалі народны аркестр Саюза ССР ў Ціска, кампазітара Г. Вагнера, а таксама выканаўцы твораў Беларускага аўтару Г. Агінічува, В. Прышчалева, А. Караўва. У праграме шасці канцэртаў былі ўключаны новыя пэсны аб пагранічніках, слог Г. Вагнера «Родная граніца» і пэсня «Вылазак дзюльвае» Ж. Э. Тырмаўд. «Заўсёды ў дэзоры Р. Бутылоўскага і іншыя.

Днімі ў праслаўленым калгасе «Рассвет» Кіраўскага раёна быў аладжаны вачар Беларускай частушкі.

Лекцыю аб вытонах і развіцці Беларускай частушкі прачытаў выкладчык Магілёўскага педагагічна-

даклад Пракопава аб паяпаншэнні ўмоў работы кулцэвет-установаў. Іван Засімавіч гаварыў тады аб тым, што праваркаў устаноўлена: некаторыя клубныя паяпаншчаны знаходзяцца ў запущаным стане. Сур'езна паставіў ён пытанне аб тым, каб неадкладна прыступіць да рамонту Дома культуры. Ужо два гады закрыта глядзельная зала ў Доме культуры.

Выканком вынес рашэнне стварыць спрыяльныя ўмовы для клубнай работы, а аддзел культуры паставіў праверыць у маі выкананне гэтага рашэння. І ўжо зараз відно, што многія ўстановы загадзя клапаціліся аб рамоне. У клубе метызнага завода пачалі прыбудову пакояў для гуртковай мастацкай самадзейнасці.

— Але як прыкра, — гаворыць Іван Засімавіч, — калі выканком гарсавета часам не ідзе на дапамогу свайму аддзелу культуры. Ужо чаквэрты месяц закрыта адзіная чытальня зала пры гарскай бібліятэцы імя Н. К. Крунскай. Колькі мы ні прасілі паскорыць рамонт чытальняй залы — усё дарэмна. І невядома, калі ж чытачы змогуць наведвацца сюды зноў...

Аддзел культуры вядзе за-

емся, што яна — заагнічкі. Заходзіў у адзін з прадуктовых магазінаў Меццислаў і прадавец Алена Сцебунова і ўсміхай адважыць нам хлеб, адцішы рэшту. Але не падымае, што гэта радавы работнік прылажа; у не дыплом ветэрынара. У гэтым жа горадзе ў калгасным цэху раісплавіў саюза вы можаце пазнаёміцца і з Раісай Раіквінай, якая мае дыплом інжынера. З добрай сотняй такіх людзей, якія па розных прычынах змянілі професію спецыялістаў сельскай гаспадаркі на пасадку прадацоў, кладаўчыкоў, розных загадчыкоў, можна таксама пазнаёміцца і ў Пінску і іншых гарадах.

Хіба гэта добра? Вядома, нядобра, скажа іншы. Толькі навошта ж дарэмна ламаць копі? Пра гэта гаварылася тысячу разоў і, бадай, хоць і Хіба вы не чыталі спецыяльную пастановку партыі і ўрада аб ролі і правах сельскіх спецыялістаў? Вось слухайце, што, у прыватнасці, там сказана: «Указанні аграрнага, заагнічкі на пытаньні вытворчасці такіх ж абавязковыя, як і ўказанні інжынера на заводзе».

Усё ясна... Так, рапашне яснае, патрэбна ідэя і свечавасць. Яны павінна інаксіцца канец непатрабаму, а часам і шлодому ўмяшанню ў чыста аграганічныя і заагнічныя пытанні з боку кіраўнікоў калгасаў і саўгасаў. Яно іррацыянальна і вялікім клопатам ад удасканаленні майстэрства, паліпашэнні быту, аслабляе працы шматлікай арміі сельскіх спецыялістаў. Бясспрэчна, усё гэта даіць у канчатковым выніку адчувальныя вынікі на вытворчасці ў калгасах і саўгасах. Так, мы верым у сілу і гэтага рашэння партыі і ўрада, бо рашэнні партыі ніколі не заставаліся толькі проста надрукаванымі тэкстам. Але нельга спадзявацца толькі на сілу надрукаванага. Рашэнне гэтае стане дзейна-ым сілай толькі тады, калі яго будзе ажыццяўлена на практыцы арганізатарскай работай, бізнісманскай барацьбой кіраўнікоў і спецыялістаў з бюракратамі. Толькі пасля гэтага спецыяліст сельскай гаспадаркі зойме спраўданае месца на палю і фермах.

Значыць, вывад трэба зрабіць толькі такі: яшчэ больш рашуча адстаіваць правы сельскіх інтэлігентаў, памагаць ім ва ўсім, пісаць пра іх справы, пільна мары, а пра патрэбы тым больш абавязкова ў тысячу першы і ў тысячу другі раз... Памагаць, вучыць, раіць.

[Заканчыце на 3-й стар.]

нага інстытута, кандыдат фіналісцкай навук Я. Усінаў. Савецкімі артыстамі праспявалі бойкі і дасціпныя частушкі, многія з якіх быццуюць у калгасе «Рассвет».

У чаквэрты раз маладзёў Саюза кампазітараў БССР таварыш сусцэрмы з савецкімі пагранічнікамі. У гэты дзень выйдалі народны аркестр Саюза ССР ў Ціска, кампазітара Г. Вагнера, а таксама выканаўцы твораў Беларускага аўтару Г. Агінічува, В. Прышчалева, А. Караўва. У праграме шасці канцэртаў былі ўключаны новыя пэсны аб пагранічніках, слог Г. Вагнера «Родная граніца» і пэсня «Вылазак дзюльвае» Ж. Э. Тырмаўд. «Заўсёды ў дэзоры Р. Бутылоўскага і іншыя.

Днімі ў праслаўленым калгасе «Рассвет» Кіраўскага раёна быў аладжаны вачар Беларускай частушкі.

Лекцыю аб вытонах і развіцці Беларускай частушкі прачытаў выкладчык Магілёўскага педагагічна-

даклад Пракопава аб паяпаншэнні ўмоў работы кулцэвет-установаў. Іван Засімавіч гаварыў тады аб тым, што праваркаў устаноўлена: некаторыя клубныя паяпаншчаны знаходзяцца ў запущаным стане. Сур'езна паставіў ён пытанне аб тым, каб неадкладна прыступіць да рамонту Дома культуры. Ужо два гады закрыта глядзельная зала ў Доме культуры.

ХВАЛЮЕ МНОГАЕ...

Так, мае рацыю рэктар Гродзенскага народнага ўніверсітэта Б. Клейн, калі ў сваім артыкуле «Народны ўніверсітэт — гэта наш клопат» («ЛіМ», 10 красавіка г.г.) сцвярджае, што работа народнага ўніверсітэтаў патрабуе сур'ёзнай і неадкладнай размовы.

Калі тры гады назад у нас у Бабруйску, быў створаны адзін толькі ўніверсітэт культуры, у якім выдзяляўся ўсяго 150 слухачоў, дык цяпер у горадзе восем грамадскіх ўніверсітэтаў, якія маюць больш дзюж тысяч слухачоў. Прытым і кантынгент Іх ужо не той, які тры гады назад. У асноўным тады паступалі ва ўніверсітэт культуры настаўнікі, медыцынскія работнікі, інтэлігенцыя. За апошнія гады імяце нашых людзей да авалодання глыбокім ўсебаковымі ведамі культуры свайго светапогляду, аб набыцці ведаў па эстэтыцы, музыцы, мастацтвазнаўству, клопату і рабочыя, і калгаснікі, і служачыя.

Характэрна, што ў нас на Бабруйшчыне многія прадпрыемствы, калгасы ўзяліся за стварэнне ўніверсітэтаў культуры. Прытым яны зусім не згодныя слухаць лекцыі слаба падрыхтаваных лектараў, а патрабуюць і маюць на гэта права, каб перад імі выступалі п'сьменнікі і літаратуразнаўцы, кампазітары і музыканты, кінажурналісты, акцёры, вучоныя, мастакі.

Напрыклад, савет ўніверсітэта культуры калгаса «Перамога» прасіў Саюз п'сьменнікаў БССР прыслыць на заняткі літаратурных крытыкаў і паэтаў. Праўда, ўніверсітэтаў культуры ў рэспубліцы многа, магчыма, п'сьменнікі не змогуць пабыць усеюды. Але ўсё ж калгасныя і вельмі пакрыўджаны і, бясспрэчна, справядліва, што да іх ніхто не прыхажаў.

Другі факт. Універсітэт культуры гэтага ж калгаса выступіў ініцыятарам правядзення ў вёсцы фестывалю кінакарткі студыі «Беларусьфільм». Ва ўніверсітэце планавалася лекцыя па кінамастацтве. У калгасе з нецярплівасцю чакалі гэтай са студыі — рожысёраў, акцёраў, апэратараў. Спадзяванні аказаліся дарэмнымі.

Падобныя прыклады можна прывесці і з прыкладу работы Бабруйскага гарадскога ўніверсітэта культуры. Нам ёсць за што сур'ёзна папракнуць драматурга П. Васілеўскага. Бабруйскі драматычны тэатр рэгулярна, прытым першым, стаіць яго п'сьмы. Тэатр д'ячыць, што першы спелтакль неабходна даць слухачам ўніверсітэтаў культуры, яны могуць выказаць сваю і патрэбныя заўвагі і парады. І вось летась, калі быў прагляд і абмеркаванне слухачамі ўніверсітэтаў культуры спектакля па п'есе П. Васілеўскага «Любоў, Надзея, Вера...», мы запрасілі аўтара. Пагаварыць было пра што. Драматург

абяцаў прыхажаць, але не спраўдзіў абяцання. А яго ў Бабруйску чакала 900 слухачоў ўніверсітэтаў культуры, якія сабраліся выказаць яму заўвагі па п'есе. Пасля прагляду пастаноўкі «Любоў, Надзея, Вера...» разгарнулася шырокая і вострая дыскусія, у якой прынялі ўдзел рабочыя фабрыкі Імя Дзержынскага, заводы Імя Леніна, лесакабіната, саўгаса «Бабруйскі», калгаснікі калгаса «Перамога», урачы, артысты, настаўнікі, партыйныя і савецкія работнікі. Крытыкавалі аўтара за тое, што ён нераўна адлюстроўвае нацы рэчаіснасць, мала паказвае станоўчых герояў — прадстаўніц салгасных будаўнікоў, слаба адлюстроўвае ролю партыйных арганізацый у жыцці рабочага калектыву.

«Не прыхажаў» да нас П. Васілеўскі і ў час прагляду і абмеркавання яго новай п'есы «Дзіўны дом».

Хочанца адзначыць добрым словам такіх таварышаў, як кампазітар Я. Цікоцін, музыкантаў А. Ракава, кампазітар Ю. Семаняка, мастацтвазнаўца А. Рэсна, арыстка В. Фурс, ражысёр Бабруйскага тэатра А. Арнадзеў, якія чылі адгукаюцца на просьбы Бабруйскага ўніверсітэта. Трэба шчыра сказаць, што кампазітары і арысты наогул ставяцца больш уважліва і працягваюць больш уважліва да ўніверсітэтаў культуры, чым п'сьменнікі, мастакі, работнікі кіно.

Гэта ж проста парадоксальна. У 50 метрах ад нашага ўніверсітэта культуры знаходзіцца кінагара Дні кнігі. Сюды прыхажаў Павел Кавалеў, Мікола Ткачоў. Быў і Бабруйскі Мікола Гамолка, Іван Мележ. Прыдзец, зойдуць у кінагарню, у клубы заірыць. А вось ўніверсітэтаў культуры мінаюць.

Мастакі ў нас, у Бабруйску, ў асноўным — самавучкі. А скульптараў зусім няма. Між тым вылучае мастацтва вельмі цікавыя нашых слухачоў, і гутаркі вопытных скульптараў прынеслі б вялікую карысць. Зразумела, добра паслухаць лекцыю мастацтвазнаўцы пра выяўленчае мастацтва, але яшчэ больш карысна і пераказна была б жывая сустрэча і шчыра размова з самім мастаком. А такіх магчымаасцей мы, на жаль, не маем.

У нас іншы раз пытаюцца, чаму мы даручаем чытаць лекцыю па харэаграфіі людзям, якія не маюць належнай адукацыі, а з'яўляюцца толькі кіраўнікамі танцавальных гурткоў мастацкай самадзейнасці. Беларускае тэатральнае таварыства, як і Саюз п'сьменнікаў і Саюз мастакоў, трымаецца далёка ад ўніверсітэтаў культуры, і таму сустрачаецца з майстрамі балета

А. МАДЗІЕУСКІ,
адзаны саратар Бабруйскага гарадскога аддзялення Таварыства па распаўсюджванню палітычных і навуковых ведаў.

цяжка арганізаваць. Вось чаму часта ўніверсітэтам культуры даводзіцца абходзіцца з масючымі магчымаасцямі і м. і. Даводзіцца даручаць настаяўніку гісторыі ці літаратуры чытаць лекцыю па мастацтве ці музыцы. Гаворым з такім чалавечкам, настайваем, каб ён здаўся падрыхтаваць тэму, а ён шчыра прызнаецца, што яму нічога самоту трэба па тэму пытаючы даваць ведаў.

Выпад ясны: якой бы ні была вялікай колькасці ўніверсітэтаў культуры рэспублікі, Міністарства культуры і творчых арганізацый павінны распрацаваць адзіны тыповы праграмы, цыклы лекцый па пытаннях літаратуры і мастацтва, забяспечыць у кантраляваным парадку лектарамі па той ці іншай тэме. Тэмы не самому ўніверсітэту ці аддзяленню Таварыства па распаўсюджванню палітычных і навуковых ведаў даводзіцца запрашаць таго ці іншага таварыша. Саюз п'сьменнікаў даручыць пэўнаму п'сьменніку, Саюз мастакоў — мастаку, а Тэатральнае таварыства — артысту выступіць перад слухачамі ўніверсітэтаў культуры па пэўнай тэме. У нас у рэспубліцы не так ужо мала творчых работнікаў, і не так ужо многа ім даводзіцца раз'яўджаць, усяго адзін-два разы за год, а карысць будзе вялікая. Прычым — узаемная.

Як правіла, ўніверсітэты культуры праводзяць свае заняткі такім чынам: спачатку лекцыя, пасля таго змяшчаецца кінакарткі, канцэртны аспект. Аднак трэба сказаць, што нашы ўніверсітэты культуры настолькі бедна жывуць, што нават паказ кіно становіцца праблемай. Слухачы ўніверсітэтаў культуры могуць прагледзець фільм толькі ў кінагарню, купіўшы білеты. Някія ільготы не прадуладжаны. І вось, напрыклад, мы заплававалі на ўніверсітэце культуры семінарыяны заняткі па тэме: «Савецкае кіно ў барацьбе з рэлігіяй». Слухачам неабходна было прагледзець фільмы: «Іванна», «Хмары над Борскі», «Кароль Бубен». Звяртаемся ў кінапракат, нам адказваюць, што прагляд гэтых фільмаў на ільготных умовах забаронены. Нам хацелася б верыць, што Міністарства культуры, якое ў першую чаргу мае адназначна за народны ўніверсітэты, вырашыць станоўча і гэтак пытаюцца.

Наш гарадскі ўніверсітэт культуры мае вузкія сувязі з кінапракатам «Украіна». Але ў Бабруйскім кінапракате вузкія сувязі фільмаў, якія можна дэманстраваць на ільготных умовах, вельмі мала. Музыкі, такое становіцца і ў іншых гарадах. Таму неабходна паліпаціцца, каб на месцах былі дастаткова вузкія сувязі з кінапракатам, неабходны для нашых ўніверсітэтаў культуры.

Мае рацыю тав. Клейн, калі гаворыць, што Таварыства па распаўсюджванню палітычных і навуковых ведаў, якое з'яўляецца арганізатарам ўніверсітэтаў культуры, па сутнасці пазбаўлена многіх правоў. Яно не можа патрабаваць ад таго ці іншага кіраўніка самадзейнасці аб работніка музея ўдзелу ў арганізацыі заняткаў. А вось гарадскія і раённыя аддзелы культуры маюць такія правы. І неабходна абавязваць гэтыя аддзелы неслі адназначна за ўніверсітэты культуры ў той жа меры, як і само Таварыства. Аддзел культуры падпарадкаваны клубы, музычныя школы, якія маюць добрыя глядзельныя залы, музычныя інструменты і г. д.

Калі ў гарадскім ўніверсітэце культуры ёсць значныя дыяназі, пра якія мы гаварылі вышэй, дык яшчэ горш быў на прадпрыемствах і ў калгасах. Вось, напрыклад, у нас ёсць ўніверсітэты культуры на лесакабінатах, на шклозаводе «Камітэра», у саўгасе «Бабруйскі» і г. д. І калі гарадскому ўніверсітэту ўсё ж у пэўнай ступені памагаюць гарадскія камітэты партыі і гарвыканком, дык ўніверсітэты культуры прадпрыемстваў і калгасоў часта не маюць гэтай дапамогі. І шчыра трэба сказаць, што гэта знікае якасць іх работы.

Побач з ўніверсітэтам культуры ў нас створаны ў апошні час ўніверсітэты здароўя, права, тэхнічных ведаў. Ім не лагчы. Слухачы ўніверсітэтаў здароўя хочучы, і зусім законна, па тых ці іншых медыцынскіх пытаннях ці праблемах праслухаць лекцыю вопытнага спецыяліста. Але ж у Бабруйску няма медыцынскіх і нівондана прафесара. Трэба задавальняцца лекцыямі, якія часамі нічым не адрозніваюцца ад звычайных медыцынскіх справаздач перад насельніцтвам.

Па пытаннях права мы маем вельмі вузкія кола лектараў — начальнік міліцыі тав. Пугач, пракурор горада тав. Ермаліч, ну, і два-тры следчы. Таму, відаць, ўніверсітэт права працаваў толькі паўгода. А вось калі б да яго працявалі цікаваць Міністарства унутраных спраў БССР, юрыдычны факультэт Беларускага ўніверсітэта, Вярхоўны суд рэспублікі і іншыя ўстановы, так бы не здарылася.

Мае рацыю тав. Клейн, калі ён лічыць, што ў народным ўніверсітэце павінны быць хоць бы адзін штатны работнік, які не быў бы заняты іншымі справамі і мог свабодна займацца арганізацыяй вучобы.

Грамадскае праўдзе да народнага ўніверсітэтаў выключна цікаваць. Хацелася б расказаць пра добрых людзей, якія прымаюць самыя найвышэйшы ўдзел у жыцці нашых народнага ўніверсітэтаў. Гэта М. Пэрэлямаў, М. Гальперын, Е. Мастыка, Л. Гукава, М. Казлоўская, Я. Шахоўскі, А. Казлоў, І. Кісін і многія іншыя. Узв'язь хоць бы старасту гарадскога ўніверсітэта культуры М. Гальперына. Ён забірае заняткі нагляднымі дапаможнікамі, кінафільмамі, сочыць за наведваннем, вядзе ўлік работы ўніверсітэтаў культуры.

Шмат цікавых заняткаў праводзіць у Бабруйскім гарадскім ўніверсітэце культуры, вядома, галоўным пытаннем нашай праграмы было вывучэнне матэрыялаў ХХІІ з'езда КПСС. Апрача цыклаў лекцый па матэрыялах ХХІІ з'езда КПСС, музыкі, літаратуры і выяўленчаму мастацтву, мы правялі тэарэтычныя канферэнцыі па пытаннях: «Праграма КПСС аб задачах партыі ў галіне нацыянальных адносін», «Рух за камуністычную працу — новы этап у развіцці творчай ініцыятывы мас», літаратурны дыспут па кнізе В. Кажыўнінава «Знаёмся, Балуеў», прагледзілі і абмеркавалі спектаклі Я. Горава, «Дзіўны дом» П. Васілеўскага, «Крамлёўскія куранты» М. Пагодзіна і інш.

Нашы народныя ўніверсітэты жывуць, яны заваявалі папулярнасць і прыносяць вялікую карысць. Трэба часцей абмяркоўваць надзвычайныя пытанні работы ўніверсітэтаў культуры, каб з кожным годам паліпаціцца іх работу.

Завыш 700 рабочых і інжынераў завода «Госспланш» прынялі ўдзел у вечары друмы паміж савецкім і нямецкім народамі, які адбыўся ў заводскім Палацы культуры. Перад набываннем аднаго з ухваляванымі расказаў аб дадзеным Германскай Дэмкарацыйнай Рэспубліцы будаўніцтва сацыялізму аб жонцы працы нямецкага народа выступіў першы саратар пасольства ГДР у Маскве дотар Бруно Вукта.

Для ўдзельнікаў вечара заводскія самадзейныя артысты — спевакі, танцоры, чытальнікі, музыканты наладзілі вялікі канцэрт. Зараз у Палацы культуры арганізаваны куток савецка-германскай друбы. Шматлікія стэндзі расказваюць, як Германская Дэмкарацыйная Рэспубліка будзе сацыялізм.

У напярэдняй вясновай сядзібы пры Дубровенскім Доме культуры была створана мастацкая агіт-брыгада. Самадзейныя артысты за апошні час наведвалі калгасы «Радзіма», «На заре», «Беларусь», саўгас «І Мая», ў селгасарцельскіх аддзелах кінакарткі. Агітбрыгада працягла выязды.

Украінскае выдвецтва «Молдава» выпусціла ў свет рамкі беларускага п'сьменніка Ул. Дадзімава «Над Нёманам», пераклад на ўкраінскую мову зрабіла Г. Вігурская.

У раённым цэнтры Карма адкрыўся народны кніжны магазін. Памыслиць добра абсталяваны. Прадуюць працуючы на грамадскіх асновах. За любую выконваюць свае абавязкі намасломі Надзея Навіцкая, Ілія Мельніка, Наташа Гаўрыленка, Клаўдзія Дайнека і інш. У бліжэйшым час аднагодня кніжнага магазіна тамсама на грамадскіх асновах будзе працаваць кніжны кіоск.

На гастролі па Беларусі выехала Беларускае дзіржаўнае акадэмічнае харавы калектыв пад кіраваннем народнага артыста Саюза ССР Р. Шыры. Першыя выступленні калектыву з поспехам прайшлі ў Баранавічах, Слоніме, Беларускія майстры харавога спявання выступілі чыпер у Брэсце і Брэсцкай вобласці.

Завыш 700 рабочых і інжынераў завода «Госспланш» прынялі ўдзел у вечары друмы паміж савецкім і нямецкім народамі, які адбыўся ў заводскім Палацы культуры. Перад набываннем аднаго з ухваляванымі расказаў аб дадзеным Германскай Дэмкарацыйнай Рэспубліцы будаўніцтва сацыялізму аб жонцы працы нямецкага народа выступіў першы саратар пасольства ГДР у Маскве дотар Бруно Вукта.

Для ўдзельнікаў вечара заводскія самадзейныя артысты — спевакі, танцоры, чытальнікі, музыканты наладзілі вялікі канцэрт. Зараз у Палацы культуры арганізаваны куток савецка-германскай друбы. Шматлікія стэндзі расказваюць, як Германская Дэмкарацыйная Рэспубліка будзе сацыялізм.

У напярэдняй вясновай сядзібы пры Дубровенскім Доме культуры была створана мастацкая агіт-брыгада. Самадзейныя артысты за апошні час наведвалі калгасы «Радзіма», «На заре», «Беларусь», саўгас «І Мая», ў селгасарцельскіх аддзелах кінакарткі. Агітбрыгада працягла выязды.

Украінскае выдвецтва «Молдава» выпусціла ў свет рамкі беларускага п'сьменніка Ул. Дадзімава «Над Нёманам», пераклад на ўкраінскую мову зрабіла Г. Вігурская.

У раённым цэнтры Карма адкрыўся народны кніжны магазін. Памыслиць добра абсталяваны. Прадуюць працуючы на грамадскіх асновах. За любую выконваюць свае абавязкі намасломі Надзея Навіцкая, Ілія Мельніка, Наташа Гаўрыленка, Клаўдзія Дайнека і інш. У бліжэйшым час аднагодня кніжнага магазіна тамсама на грамадскіх асновах будзе працаваць кніжны кіоск.

На гастролі па Беларусі выехала Беларускае дзіржаўнае акадэмічнае харавы калектыв пад кіраваннем народнага артыста Саюза ССР Р. Шыры. Першыя выступленні калектыву з поспехам прайшлі ў Баранавічах, Слоніме, Беларускія майстры харавога спявання выступілі чыпер у Брэсце і Брэсцкай вобласці.

Завыш 700 рабочых і інжынераў завода «Госспланш» прынялі ўдзел у вечары друмы паміж савецкім і нямецкім народамі, які адбыўся ў заводскім Палацы культуры. Перад набываннем аднаго з ухваляванымі расказаў аб дадзеным Германскай Дэмкарацыйнай Рэспубліцы будаўніцтва сацыялізму аб жонцы працы нямецкага народа выступіў першы саратар пасольства ГДР у Маскве дотар Бруно Вукта.

Для ўдзельнікаў вечара заводскія самадзейныя артысты — спевакі, танцоры, чытальнікі, музыканты наладзілі вялікі канцэрт. Зараз у Палацы культуры арганізаваны куток савецка-германскай друбы. Шматлікія стэндзі расказваюць, як Германская Дэмкарацыйная Рэспубліка будзе сацыялізм.

У напярэдняй вясновай сядзібы пры Дубровенскім Доме культуры была створана мастацкая агіт-брыгада. Самадзейныя артысты за апошні час наведвалі калгасы «Радзіма», «На заре», «Беларусь», саўгас «І Мая», ў селгасарцельскіх аддзелах кінакарткі. Агітбрыгада працягла выязды.

Украінскае выдвецтва «Молдава» выпусціла ў свет рамкі беларускага п'сьменніка Ул. Дадзімава «Над Нёманам», пераклад на ўкраінскую мову зрабіла Г. Вігурская.

У раённым цэнтры Карма адкрыўся народны кніжны магазін. Памыслиць добра абсталяваны. Прадуюць працуючы на грамадскіх асновах. За любую выконваюць свае абавязкі намасломі Надзея Навіцкая, Ілія Мельніка, Наташа Гаўрыленка, Клаўдзія Дайнека і інш. У бліжэйшым час аднагодня кніжнага магазіна тамсама на грамадскіх асновах будзе працаваць кніжны кіоск.

На гастролі па Беларусі выехала Беларускае дзіржаўнае акадэмічнае харавы калектыв пад кіраваннем народнага артыста Саюза ССР Р. Шыры. Першыя выступленні калектыву з поспехам прайшлі ў Баранавічах, Слоніме, Беларускія майстры харавога спявання выступілі чыпер у Брэсце і Брэсцкай вобласці.

ВЕСНАВІЯ КВЕТКІ. Фотааэцыя І. ШЫШКО.

ПРАВА І АБАВЯЗАК

[Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.]

Што датычыць дапамогі сельскаму спецыялісту, дык самае галоўнае, на што трэба звярнуць увагу на месцах — вырашэнне жыллёвага пытання. Не саркаць, добрая палавіна агра-номна-каўбаснікаў і ветэрынараў прадаюць шукка прытулку ў гарадах толькі па гэтай прычыне. І няма нічога дзіўнага, што так многа «каўбаснікаў» у Пінску. Во хто з сельскіх спецыялістаў гэтага раёна атрымаў у калгасе кватэры? Ніхто. Дзе яны жывуць? Іхнаголі сямейны пабудаваны ўласныя дамы (а якую гэта шкodu прынёс іх грамадскай рабоце)? А астатнія, які правіла — на «кутках» у добрых бабур, але хіба можна лічыць умовы жыцця нормальнымі, калі трэба жыць пад чужым дахам і па чужым эстэце? Вядома, гэтая з'ява на вёсцы часова, але, на жаль, яна пакуль, за рэдкімі выключэннямі, мае тэндэнцыю заставацца пастаянай. У многіх кіраўнікоў у апраўданне гэтага ёсць на ўзброены доволі прымытлівы адказ: «А што вы хацелі? Да камунізма ж яшчэ не дажылі!».

Пражыдзены праблема адсёму спецыялістаў з вёскі ў горад вырашаецца зусім проста. Як гэта зрабіць, можа навушчыца ў калгасе Імя Калініна «Жалудка раёна». Можна толькі паліпаціцца там прыгожым паяскам з мураваных катэджаў у акружэнні садкоў. Хто іх будаваў, навошта? Калгас, для сваіх спецыялістаў. І ніхто цяпер у калгасе не чуе ад спецыялістаў, што ім не падабаецца «перыферыя». Таксама хутка і рашуча можна скончыць і з такою з'явай, як непадарыў і аплаце працы спецыялістаў, і пераадолець рад іншых перашкодаў, якія і да гэтага часу ўплываюць на прадукцыйнасць іх працы.

Патрабаваць цяпер гэтага мае права кожны спецыяліст вёскі. Гэтае права стала законам. Але вядома, што побач з паняццем права існуе і паняцце абавязак, адназначна. І чым больш праваў, тым вышэйшая адназначна тых, чые ўказаны з'яўляюцца абавязковымі, тым вышэйшая патрабавальнасць да іх, тым больш патрабавальны павінны быць яны самі да сябе. Гэта тлумачыцца многімі прычынамі. Узбуйніліся калгасы, усё больш складаныя машыны становяцца на службу хлябаробу. Ды і сам ён усё не лапатні-хутарані. Калгаснік напача часу — чалавек п'сьменны, патрабавальны, а часам і п'сцельны кантралёр спецыяліста. Значыць, гора таму спецыяліст, які не паднаўляе свае веды (а якую гэта шкodu прынёс іх грамадскай рабоце)? А астатнія, які правіла — на «кутках» у добрых бабур, але хіба можна лічыць умовы жыцця нормальнымі, калі трэба жыць пад чужым дахам і па чужым эстэце? Вядома, гэтая з'ява на вёсцы часова, але, на жаль, яна пакуль, за рэдкімі выключэннямі, мае тэндэнцыю заставацца пастаянай. У многіх кіраўнікоў у апраўданне гэтага ёсць на ўзброены доволі прымытлівы адказ: «А што вы хацелі? Да камунізма ж яшчэ не дажылі!».

Пражыдзены праблема адсёму спецыялістаў з вёскі ў горад вырашаецца зусім проста. Як гэта зрабіць, можа навушчыца ў калгасе Імя Калініна «Жалудка раёна». Можна толькі паліпаціцца там прыгожым паяскам з мураваных катэджаў у акружэнні садкоў. Хто іх будаваў, навошта? Калгас, для сваіх спецыялістаў. І ніхто цяпер у калгасе не чуе ад спецыялістаў, што ім не падабаецца «перыферыя». Таксама хутка і рашуча можна скончыць і з такою з'явай, як непадарыў і аплаце працы спецыялістаў, і пераадолець рад іншых перашкодаў, якія і да гэтага часу ўплываюць на прадукцыйнасць іх працы.

Патрабаваць цяпер гэтага мае права кожны спецыяліст вёскі. Гэтае права стала законам. Але вядома, што побач з паняццем права існуе і паняцце абавязак, адназначна. І чым больш праваў, тым вышэйшая адназначна тых, чые ўказаны з'яўляюцца абавязковымі, тым вышэйшая патрабавальнасць да іх, тым больш патрабавальны павінны быць яны самі да сябе. Гэта тлумачыцца многімі прычынамі. Узбуйніліся калгасы, усё больш складаныя машыны становяцца на службу хлябаробу. Ды і сам ён усё не лапатні-хутарані. Калгаснік напача часу — чалавек п'сьменны, патрабавальны, а часам і п'сцельны кантралёр спецыяліста. Значыць, гора таму спецыяліст, які не паднаўляе свае веды (а якую гэта шкodu прынёс іх грамадскай рабоце)? А астатнія, які правіла — на «кутках» у добрых бабур, але хіба можна лічыць умовы жыцця нормальнымі, калі трэба жыць пад чужым дахам і па чужым эстэце? Вядома, гэтая з'ява на вёсцы часова, але, на жаль, яна пакуль, за рэдкімі выключэннямі, мае тэндэнцыю заставацца пастаянай. У многіх кіраўнікоў у апраўданне гэтага ёсць на ўзброены доволі прымытлівы адказ: «А што вы хацелі? Да камунізма ж яшчэ не дажылі!».

Пражыдзены праблема адсёму спецыялістаў з вёскі ў горад вырашаецца зусім проста. Як гэта зрабіць, можа навушчыца ў калгасе Імя Калініна «Жалудка раёна». Можна толькі паліпаціцца там прыгожым паяскам з мураваных катэджаў у акружэнні садкоў. Хто іх будаваў, навошта? Калгас, для сваіх спецыялістаў. І ніхто цяпер у калгасе не чуе ад спецыялістаў, што ім не падабаецца «перыферыя». Таксама хутка і рашуча можна скончыць і з такою з'явай, як непадарыў і аплаце працы спецыялістаў, і пераадолець рад іншых перашкодаў, якія і да гэтага часу ўплываюць на прадукцыйнасць іх працы.

абавязак, адназначна. І чым больш праваў, тым вышэйшая адназначна тых, чые ўказаны з'яўляюцца абавязковымі, тым вышэйшая патрабавальнасць да іх, тым больш патрабавальны павінны быць яны самі да сябе. Гэта тлумачыцца многімі прычынамі. Узбуйніліся калгасы, усё больш складаныя машыны становяцца на службу хлябаробу. Ды і сам ён усё не лапатні-хутарані. Калгаснік напача часу — чалавек п'сьменны, патрабавальны, а часам і п'сцельны кантралёр спецыяліста. Значыць, гора таму спецыяліст, які не паднаўляе свае веды (а якую гэта шкodu прынёс іх грамадскай рабоце)? А астатнія, які правіла — на «кутках» у добрых бабур, але хіба можна лічыць умовы жыцця нормальнымі, калі трэба жыць пад чужым дахам і па чужым эстэце? Вядома, гэтая з'ява на вёсцы часова, але, на жаль, яна пакуль, за рэдкімі выключэннямі, мае тэндэнцыю заставацца пастаянай. У многіх кіраўнікоў у апраўданне гэтага ёсць на ўзброены доволі прымытлівы адказ: «А што вы хацелі? Да камунізма ж яшчэ не дажылі!».

Пражыдзены праблема адсёму спецыялістаў з вёскі ў горад вырашаецца зусім проста. Як гэта зрабіць, можа навушчыца ў калгасе Імя Калініна «Жалудка раёна». Можна толькі паліпаціцца там прыгожым паяскам з мураваных катэджаў у акружэнні садкоў. Хто іх будаваў, навошта? Калгас, для сваіх спецыялістаў. І ніхто цяпер у калгасе не чуе ад спецыялістаў, што ім не падабаецца «перыферыя». Таксама хутка і рашуча можна скончыць і з такою з'явай, як непадарыў і аплаце працы спецыялістаў, і пераадолець рад іншых перашкодаў, якія і да гэтага часу ўплываюць на прадукцыйнасць іх працы.

Патрабаваць цяпер гэтага мае права кожны спецыяліст вёскі. Гэтае права стала законам. Але вядома, што побач з паняццем права існуе і паняцце абавязак, адназначна. І чым больш праваў, тым вышэйшая адназначна тых, чые ўказаны з'яўляюцца абавязковымі, тым вышэйшая патрабавальнасць да іх, тым больш патрабавальны павінны быць яны самі да сябе. Гэта тлумачыцца многімі прычынамі. Узбуйніліся калгасы, усё больш складаныя машыны становяцца на службу хлябаробу. Ды і сам ён усё не лапатні-хутарані. Калгаснік напача часу — чалавек п'сьменны, патрабавальны, а часам і п'сцельны кантралёр спецыяліста. Значыць, гора таму спецыяліст, які не паднаўляе свае веды (а якую гэта шкodu прынёс іх грамадскай рабоце)? А астатнія, які правіла — на «кутках» у добрых бабур, але хіба можна лічыць умовы жыцця нормальнымі, калі трэба жыць пад чужым дахам і па чужым эстэце? Вядома, гэтая з'ява на вёсцы часова, але, на жаль, яна пакуль, за рэдкімі выключэннямі, мае тэндэнцыю заставацца пастаянай. У многіх кіраўнікоў у апраўданне гэтага ёсць на ўзброены доволі прымытлівы адказ: «А што вы хацелі? Да камунізма ж яшчэ не дажылі!».

Пражыдзены праблема адсёму спецыялістаў з вёскі ў горад вырашаецца зусім проста. Як гэта зрабіць, можа навушчыца ў калгасе Імя Калініна «Жалудка раёна». Можна толькі паліпаціцца там прыгожым паяскам з мураваных катэджаў у акружэнні садкоў. Хто іх будаваў, навошта? Калгас, для сваіх спецыялістаў. І ніхто цяпер у калгасе не чуе ад спецыялістаў, што ім не падабаецца «перыферыя». Таксама хутка і рашуча можна скончыць і з такою з'

